Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

19. rujna 2024.*

„Žalba – Institucijsko pravo – Jedinstveni statut europskih zastupnika – Europski zastupnici izabrani u talijanskim izbornim jedinicama – Odluka u području mirovina koju je donio talijanski zastupnički dom – Izmjena iznosa mirovina talijanskih nacionalnih zastupnika – Posljedična izmjena iznosa mirovina određenih bivših europskih zastupnika izabranih u Italiji koju je proveo Europski parlament – Zamjena odluka Parlamenta – Daljnje postojanje pravnog interesa za ukidanje presude Općeg suda Europske unije”

U predmetu C-725/20 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesene 28. prosinca 2020.,

Maria Teresa Coppo Gavazzi, sa stalnom adresom u Milanu (Italija),

Cristiana Muscardini, sa stalnom adresom u Milanu,

Luigi Vinci, sa stalnom adresom u Milanu,

Agostino Mantovani, sa stalnom adresom u Bresci (Italija),

Anna Catasta, sa stalnom adresom u Milanu,

Vanda Novati, sa stalnom adresom u Vareseu (Italija),

Francesco Enrico Speroni, sa stalnom adresom u Busto Arsiziju (Italija),

Maria Di Meo, sa stalnom adresom u Celloleu (Italija),

Giuseppe Di Lello Finuoli, sa stalnom adresom u Palermu (Italija),

Raffaele Lombardo, sa stalnom adresom u Cataniji (Italija),

Olivier Dupuis, sa stalnom adresom u Saint-Gillesu (Belgija),

Leda Frittelli, sa stalnom adresom u Frosinoneu (Italija),

Livio Filippi, sa stalnom adresom u Carpiju (Italija),

Vincenzo Viola, sa stalnom adresom u Palermu,

* Jezik postupka: talijanski

Antonio Mussa, sa stalnom adresom u Torinu (Italija),

Mauro Nobilia, sa stalnom adresom u Rimu (Italija),

Clara di Prinzio, u svojstvu nasljednice Sergia Camilla Segrea, sa stalnom adresom u Rimu,

Stefano De Luca, sa stalnom adresom u Palermu,

Riccardo Ventre, sa stalnom adresom u Formicoli (Italija),

Mirella Musoni, sa stalnom adresom u Rimu,

Francesco Iacono, sa stalnom adresom u Foriju (Italija),

Vito Bonsignore, sa stalnom adresom u Torinu,

Claudio Azzolini, sa stalnom adresom u Napulju (Italija),

Vincenzo Aita, sa stalnom adresom u Campagni (Italija),

Mario Mantovani, sa stalnom adresom u Arconateu (Italija),

Vincenzo Mattina, sa stalnom adresom u Buonabitacolu (Italija),

Romano Maria La Russa, sa stalnom adresom u Milanu,

Giorgio Carollo, sa stalnom adresom u Torri di Quartesolu (Italija),

Fiammetta Cucurnia, u svojstvu nasljednice Giulietta Chiese, sa stalnom adresom u Rimu,

Roberto Costanzo, sa stalnom adresom u Beneventu (Italija),

Giorgio Gallenzi, u svojstvu nasljednika Giulija Cesarea Gallenzija, sa stalnom adresom u Rimu,

Vitaliano Gemelli, sa stalnom adresom u Rimu,

Pasqualina Napoletano, sa stalnom adresom u Anziju (Italija),

Ida Panusa, sa stalnom adresom u Latini (Italija),

koje zastupa M. Merola, *avvocato*,

žalitelji,

a druga stranka u postupku je:

Europski parlament, koji zastupaju S. Alves i S. Seyr, u svojstvu agenata,

tuženik u prvostupanjskom postupku,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: C. Lycourgos, predsjednik vijeća, O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot, S. Rodin (izvjestitelj) i L. S. Rossi, suci,

nezavisna odvjetnica: J. Kokott,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 11. siječnja 2024.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Svojom žalbom Maria Teresa Coppo Gavazzi, Cristiana Muscardini, Luigi Vinci, Agostino Mantovani, Anna Catasta, Vanda Novati, Francesco Enrico Speroni, Maria Di Meo, Giuseppe Di Lello Finuoli, Raffaele Lombardo, Olivier Dupuis, Leda Frittelli, Livio Filippi, Vincenzo Viola, Antonio Mussa, Mauro Nobilia, Clara di Prinzio, u svojstvu nasljednice Sergia Camilla Segrea, Stefano De Luca, Riccardo Ventre, Mirella Musoni, Francesco Iacono, Vito Bonsignore, Claudio Azzolini, Vincenzo Aita, Mario Mantovani, Vincenzo Mattina, Romano Maria La Russa, Giorgio Carollo, Fiammetta Cucurnia, u svojstvu nasljednice Giulietta Chiese, Roberto Costanzo, Giorgio Gallenzi, u svojstvu nasljednika Giulija Cesarea Gallenzija, Vitaliano Gemelli, Pasqualina Napoletano i Ida Panusa zahtijevaju ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 15. listopada 2020., Coppo Gavazzi i dr./Parlament (T-389/19 do T-394/19, T-397/19, T-398/19, T-403/19, T-404/19, T-406/19, T-407/19, T-409/19 do T-414/19, T-416/19 do T-418/19, T-420/19 do T-422/19, T-425/19 do T-427/19, T-429/19 do T-432/19, T-435/19, T-436/19, T-438/19 do T-442/19, T-444/19 do T-446/19, T-448/19, T-450/19 do T-454/19, T-463/19 i T-465/19, u daljnjem tekstu: pobijana presuda, EU:T:2020:494), kojom je on odbio njihove tužbe za poništenje obavijesti od 11. travnja 2019. koje je za svakog žalitelja utvrdio Europski parlament (u daljnjem tekstu zajedno nazvane: sporne odluke) i koje se odnose na prilagodbu iznosa mirovina na koje žalitelji imaju pravo nakon što je 1. siječnja 2019. stupila na snagu Odluka br. 14/2018 Ufficia di Presidenza della Camera dei deputati (Ured predsjedništva Zastupničkog doma, Italija) od 12. srpnja 2018. (u daljnjem tekstu: Odluka br. 14/2018).

I. Pravni okvir

A. Pravo Unije

1. Poslovnik Parlamenta

2 Članak 25. Poslovnika Europskog parlamenta, u verziji koja se primjenjivala tijekom osmog saziva (2014. – 2019.) (u daljnjem tekstu: Poslovnik Parlamenta), naslovljen „Zadaće Predsjedništva”, u stavku 3. određivao je:

„Predsjedništvo donosi financijske, organizacijske i administrativne odluke o pitanjima koja se tiču zastupnika na prijedlog glavnog tajnika ili kluba zastupnika.”

3 Ta odredba Poslovnika Parlamenta ostala je istovjetna u verziji primjenjivoj tijekom devetog saziva (2019. – 2024.).

2. Pravilnik PEAM

4 Članak 1. Priloga III. Pravilniku o isplati troškova i naknada zastupnicima Europskog parlamenta, u verziji koja je bila na snazi do 14. srpnja 2009. (u daljnjem tekstu: Pravilnik PEAM), propisivao je:

„1. Svi članovi Europskog parlamenta imaju pravo na starosnu mirovinu.

2. Dok se ne uspostavi konačni zajednički mirovinski sustav za sve članove Europskog parlamenta i u slučaju da nacionalni sustav ne predviđa mirovinu, ili u slučaju da iznos i/ili uvjeti predviđene mirovine nisu istovjetni onima koji se primjenjuju za članove nacionalnog parlamenta države članice za koju je izabran dotični član Parlamenta, isplaćuje se privremena starosna mirovina, na zahtjev dotičnog člana, iz proračuna Europske unije, dijela koji se odnosi na Parlament.”

5 Članak 2. Priloga III. Pravilniku PEAM određivao je:

„1. Iznos i uvjeti privremene mirovine istovjetni su onima mirovine koju primaju članovi donjeg doma države članice za koju je izabran dotični član Parlamenta.

2. Svaki član koji ima pravo na mirovinu u skladu s člankom 1. stavkom 2. pristupanjem tom sustavu treba u proračun Europske unije uplatiti doprinos koji se izračunava na način da plaća jednak doprinos koji plaća član donjeg doma države članice u kojoj je izabran, u skladu s nacionalnim odredbama.”

6 U skladu s člankom 3. stavcima 1. i 2. Priloga III. Pravilniku PEAM:

„1. Zahtjev za pristupanje tom privremenom mirovinskom sustavu treba podnijeti u roku od 12 mjeseci od početka mandata dotične osobe.

Nakon što taj rok istekne, pristupanje mirovinskom sustavu proizvodi učinke od prvog dana mjeseca u kojem je zahtjev zaprimljen.

2. Zahtjev za mirovinu treba podnijeti u roku od šest mjeseci od stjecanja prava.

Nakon što taj rok istekne, pravo na mirovinu proizvodi učinke od prvog dana mjeseca u kojem je zahtjev zaprimljen.”

3. Statut zastupnika

7 Članak 25. stavci 1. i 2. Odluke 2005/684/EZ, Euratom Europskog parlamenta od 28. rujna 2005. o donošenju Statuta članova Europskog parlamenta (SL 2005., L 262, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 16., str. 181., u daljnjem tekstu: Statut zastupnika), koja je stupila na snagu 14. srpnja 2009., glasi:

„1. Članovi koji su prije stupanja na snagu ovog Statuta bili u Parlamentu te su bili ponovno izabrani mogu se odlučiti za nacionalni sustav koji se odnosi na naknadu, prijelaznu naknadu i mirovinu za vrijeme cjelokupnog trajanja mandata u Europskom parlamentu.

2. Ova plaćanja izvršavaju se iz proračuna države članice.”

8 Članak 28. stavak 1. Statuta zastupnika predviđa:

„Svako pravo na mirovinu koju je član stekao u skladu s nacionalnim rješenjima u vrijeme primjene ovog Statuta u cijelosti se zadržava.”

4. Provedbene mjere

9 Uvodna izjava 7. Odluke 2009/C 159/01 Predsjedništva Europskog parlamenta od 19. svibnja i 9. srpnja 2008. o provedbenim mjerama Statuta zastupnika Europskog parlamenta (SL 2009., C 159, str. 1.), kako je izmijenjena Odlukom 2010/C 340/06 Predsjedništva Europskog parlamenta od 13. prosinca 2010. (SL 2010., C 340, str. 6.) (u daljnjem tekstu: Provedbene mjere), glasi:

„U prijelaznim odredbama važno je osigurati da osobe koje imaju određena davanja dodijeljena na temelju Pravilnika PEAM mogu nastaviti primati ta davanja nakon stavljanja izvan snage tog propisa, u skladu s načelom [zaštite] legitimnih očekivanja. Također bi trebalo osigurati poštovanje mirovinskih prava stečenih na temelju Pravilnika PEAM prije stupanja na snagu Statuta [zastupnika].”

10 Članak 49. stavak 1. Provedbenih mjera određuje:

„Zastupnici koji su izvršavali mandat tijekom najmanje jedne cijele godine imaju pravo, nakon isteka mandata, na doživotnu starosnu mirovinu koja se isplaćuje od prvog dana mjeseca nakon onog mjeseca u kojem su navršili 63 godine.

Bivši članovi ili njihovi pravni zastupnici, osim u slučaju više sile, podnose zahtjeve za isplatu starosne mirovine u roku od šest mjeseci od stjecanja prava na mirovinu. Nakon tog roka, datum početka isplate starosne mirovine je prvi dan mjeseca u kojem je zahtjev primljen.”

11 U skladu s njihovim člankom 73., Provedbene mjere stupile su na snagu na dan stupanja na snagu Statuta zastupnika, odnosno 14. srpnja 2009.

12 Člankom 74. Provedbenih mjera predviđeno je da, podložno prijelaznim odredbama utvrđenima u njihovoj glavi IV., među kojima je i njihov članak 75., Pravilnik PEAM prestaje vrijediti na dan stupanja na snagu Statuta zastupnika.

13 U skladu s člankom 75. Provedbenih mjera:

„1. Mirovina za nadživjele osobe, invalidska mirovina, dodatna invalidska mirovina za uzdržavanu djecu i starosna mirovina koje su dodijeljene na temelju priloga I., II. i III. Pravilnika PEAM nastavljaju se isplaćivati u skladu s tim prilozima osobama koje su primale ta davanja prije datuma stupanja na snagu Statuta [zastupnika].

Ako bivši zastupnik koji prima invalidsku mirovinu umre nakon 14. srpnja 2009., obiteljska se mirovina isplaćuje njegovome bračnom drugu, stalnom izvanbračnom partneru ili uzdržavanoj djeci u skladu s uvjetima utvrđenima Prilogom I. Pravilniku PEAM.

2. Prava na starosnu mirovinu koja su stečena prije datuma stupanja Statuta [zastupnika] na snagu u skladu sa spomenutim Prilogom III. nastavljaju vrijediti. Osobe koje su stekle svoja prava u tom mirovinskom sustavu primaju mirovinu izračunanu na temelju njihovih ostvarenih prava koja proizlaze iz spomenutog Priloga III. čim ispune potrebne uvjete utvrđene nacionalnim pravom dotične države članice i ako su podnijele zahtjev naveden u članku 3. stavku 2. spomenutog Priloga III.”

B. Talijansko pravo

14 U skladu s člankom 1. stavcima 1. do 3. Odluke br. 14/2018:

„1. Od 1. siječnja 2019. iznosi doživotnih naknada, onih izravnih i onih za nadživjele osobe, i proporcionalnog dijela doživotne naknade iz mirovinskih prava, one izravne i one za nadživjele osobe, na koje su prava stečena na temelju sustava koji je bio na snazi 31. prosinca 2011., izračunavaju se u skladu s novim uvjetima predviđenima ovom odlukom.

2. Novi izračun iz prethodnog stavka izvršava se množenjem iznosa osobnog doprinosa faktorom pretvorbe koji se odnosi na dob zastupnika u trenutku stjecanja prava na doživotnu naknadu ili proporcionalni dio naknade iz mirovinskih prava.

3. Primjenjuju se faktori pretvorbe iz tablice 1. u Prilogu ovoj odluci.”

II. Okolnosti spora

15 Okolnosti spora iznesene su u točkama 14. do 23. pobijane presude. One se za potrebe ove žalbe mogu sažeti kako slijedi.

16 Svaki od žalitelja bivši je član Europskog parlamenta izabran u Italiji ili pravni sljednik takvog bivšeg europskog zastupnika koji prima starosnu mirovinu ili mirovinu za nadživjele osobe (u daljnjem tekstu: mirovina).

17 Dodavanjem napomene na obračunske isprave o mirovini za siječanj 2019. Parlament je obavijestio žalitelje o činjenici da se iznos njihove mirovine može izmijeniti provedbom Odluke br. 14/2018 i da taj novi izračun eventualno može dovesti do povrata neopravdano isplaćenih iznosa.

18 Parlament je od 1. siječnja 2019. primjenom te odluke na temelju članka 2. stavka 1. Priloga III. Pravilniku PEAM smanjio iznos mirovine žaliteljâ.

19 Nedatiranom napomenom načelnika Odjela za plaće i socijalna prava zastupnika Glavne uprave (GU) za financije Parlamenta (u daljnjem tekstu: načelnik odjela), priloženom obračunskim ispravama o mirovini žaliteljâ za veljaču 2019., Parlament je najprije obavijestio potonje da je njegova pravna služba, mišljenjem br. SJ-0836/18 od 11. siječnja 2019., potvrdila da je Odluka br. 14/2018 automatski primjenjiva na njihovu situaciju (u daljnjem tekstu: mišljenje pravne službe). Nadalje, Parlament će, čim primi potrebne informacije od Camere dei deputati (Zastupnički dom, Italija), obavijestiti žalitelje o novom iznosu njihove mirovine i izvršiti povrat eventualne razlike u sljedećih 12 mjeseci. Naposljetku, obavijestio je žalitelje da će konačni iznos njihove mirovine biti određen formalnim aktom protiv kojeg bi bilo moguće podnijeti žalbu ili tužbu za poništenje.

20 Načelnik odjela spornim je odlukama, kao prvo, obavijestio žalitelje da će se iznos njihove mirovine, u skladu s člankom 2. stavkom 1. Priloga III. Pravilniku PEAM, smanjiti do iznosa na koji su smanjenje slične mirovine koje je Zastupnički dom u Italiji isplatio bivšim nacionalnim zastupnicima u skladu s Odlukom br. 14/2018. Kao drugo, iznos mirovina žaliteljâ od travnja 2019, s retroaktivnim učinkom od 1. siječnja 2019., prilagodit će se u skladu s planovima za utvrđivanje novih iznosa mirovina dostavljenima u prilogu tim odlukama. Kao treće, spornim odlukama žaliteljima je dan rok od 30 dana od njihova primitka da podnesu svoja očitovanja. Ako ne podnesu takva očitovanja, učinci navedenih odluka smatrat će se konačnima i podrazumijevat će, među ostalim, povrat neopravdano isplaćenih iznosa za razdoblje od siječnja do ožujka 2019.

21 Budući da nijedan od žalitelja u ovoj žalbi nije iznio takva očitovanja, učinci spornih odluka u odnosu na njih postali su konačni nakon isteka tog roka.

III. Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

22 Tužbama podnesenima tajništvu Općeg suda 27. lipnja (predmeti T-389/19 do T-393/19), 28. lipnja (predmeti T-397/19, T-407/19, T-409/19 do T-411/19, T-413/19, T-414/19, T-416/19 i T-417/19), 1. srpnja (predmeti T-436/19, T-439/19 do T-442/19 i T-445/19), 2. srpnja (predmeti T-421/19, T-422/19, T-425/19, T-426/19 i T-429/19 do T-431/19) i 3. srpnja (predmeti T-418/19, T-420/19, T-448/19 i T-450/19 do T-453/19) žalitelji su pokrenuli postupke za poništenje spornih odluka.

23 U prilog svojim tužbama žalitelji su istaknuli četiri tužbena razloga. Prvi tužbeni razlog temeljio se na nenadležnosti načelnika odjela za donošenje spornih odluka kao i na povredi obveze obrazlaganja tih odluka. Drugi tužbeni razlog temeljio se na nepostojanju pravne osnove i pogrešnoj primjeni članka 75. Provedbenih mjera. Treći tužbeni razlog temeljio se na pogrešci koja se tiče prava u pogledu kvalifikacije Odluke br. 14/2018 i pogrešnoj primjeni članka 75. stavka 2. Provedbenih mjera. Četvrtim tužbenim razlogom žalitelji su istaknuli povredu načela pravne sigurnosti, zaštite legitimnih očekivanja, proporcionalnosti i jednakosti kao i povredu prava na vlasništvo.

24 Pobijanom presudom Opći sud odbacio je tužbu u predmetu T-453/19 kao nedopuštenu te je odbio sve tužbene razloge u drugim predmetima, odbivši stoga tužbe u tim predmetima.

IV. Postupak i zahtjevi stranaka pred Sudom

25 Žalitelji od Suda zahtijevaju da:

– ukine pobijanu presudu;

– vrati predmet Panusa/Parlament (T-453/19) Općem sudu na ponovno odlučivanje;

– poništi sporne odluke koje se odnose na ostale žalitelje i

– naloži Parlamentu snošenje troškova žalbenog postupka i postupka pred Općim sudom.

26 Parlament od Suda zahtijeva da:

– odbije žalbu i

– naloži žaliteljima snošenje troškova žalbenog postupka i postupka pred Općim sudom.

27 Enrico Falqui je 12. siječnja 2022. u okviru postupka u predmetu C-391/21 P koji se na njega odnosi podnio tajništvu Suda presliku presude br. 4/2021 Consiglia di giurisdizione della Camera dei deputati (Pravosudno vijeće Zastupničkog doma, Italija) od 23. prosinca 2021. (u daljnjem tekstu: presuda br. 4/2021), kojom je poništena Odluka br. 14/2018. Taj dokument u toj fazi nije bio uložen u spis.

28 Žalitelji u predmetu Santini i dr./Parlament (C-198/21 P) podnijeli su 9. ožujka 2022. istu presudu tajništvu Suda.

29 U ovom predmetu, kao i u predmetima Falqui/Parlament (C-391/21 P) i Santini i dr./Parlament (C-198/21 P), tajništvo je 16. ožujka 2022. strankama u tim predmetima dostavilo mjeru upravljanja postupkom o kojoj su odlučili sudac izvjestitelj i nezavisna odvjetnica na temelju članka 62. Poslovnika Suda, u skladu s kojom je od njih zatraženo da podnesu sve dokumente koji mogu utjecati na predmet postupka koji se na njih odnosi, a osobito presudu br. 4/2021.

30 Žalitelji u ovom predmetu podnijeli su 25. ožujka 2022. nekoliko dokumenata, među kojima i presudu br. 4/2021. Parlament je 29. ožujka 2022. također podnio nekoliko dokumenata, među kojima su presuda br. 4/2021 i dokument naslovljen „Nova pravila za izračun mirovina koja je usvojio talijanski Zastupnički dom”. Ta je institucija također obavijestila Sud da će nakon primitka dodatnih pojašnjenja koja je zatražila od Zastupničkog doma u pogledu konkretne primjene tih pravila provesti novi izračun mirovina žaliteljâ i poslati im novi nacrt odluke o određivanju njihovih mirovinskih prava, o kojem će moći iznijeti svoja očitovanja prije donošenja konačne odluke.

31 Parlament je 14. listopada i 29. studenoga 2022. tajništvu Suda podnio konačne odluke kojima se određuje novi iznos mirovina koje treba isplatiti žaliteljima od studenoga 2022. s dugovanim zaostacima (u daljnjem tekstu: nove odluke Parlamenta).

32 Odlukom od 25. listopada 2022. predsjednik Suda pozvao je stranke da pojasne smatraju li, s jedne strane, da su nove odluke Parlamenta zamijenile sporne odluke *ex tunc* i, s druge strane, da nakon donošenja tih novih odluka žalba zadržava svoj predmet.

33 Parlament je 29. studenoga 2022. pojasnio da smatra da su nove odluke Parlamenta zamijenile sporne odluke s učinkom *ex tunc*, ali da žalba zadržava svoj predmet. Naime, u interesu je stranaka i dobrog sudovanja da Sud odluči o osnovanosti žalbe kako bi pojasnio je li pobijana presuda zahvaćena pogreškom koja se tiče prava i može li Parlament na temelju članka 2. stavka 1. Priloga III. Pravilniku PEAM ponovno izračunati mirovine žaliteljâ u slučaju promjene u primjenjivom nacionalnom propisu.

34 Dopisom podnesenim 30. studenoga 2022. žalitelji su naveli da smatraju da nove odluke Parlamenta čine puku izmjenu spornih odluka.

35 Naime, kako bi proveo taj novi izračun, Parlament je nastavio pozivati se na nacionalna pravila, neovisno o njihovu sadržaju, time što je na temelju svojeg tumačenja članka 75. Provedbenih mjera u vezi s člankom 2. stavkom 1. Priloga III. Pravilniku PEAM (u daljnjem tekstu: Interna pravila Parlamenta) nastavio automatski primjenjivati nacionalne odluke.

36 Žalitelji su iz toga zaključili, s jedne strane, da nove odluke Parlamenta ostaju suštinski istovjetne, barem u velikoj mjeri, spornim odlukama. S druge strane, iz donošenja novih odluka Parlamenta proizlazi trajna povreda načela pravne sigurnosti, načela zaštite legitimnih očekivanja i stečenih prava kao i načela proporcionalnosti na koje se poziva pred Općim sudom i u stadiju ove žalbe. Drugim riječima, iako su za neke od žalitelja nove odluke Parlamenta dovele do toga da se iznos njihove mirovine vrati na onaj koji su primali prije stupanja na snagu spornih odluka, ostaje činjenica da pogreška koja se tiče prava koju je počinio Parlament i dalje postoji, u obliku neprovođenja istrage i pogrešne primjene općih načela prava Unije, što bi u određenim slučajevima dovelo do trajnosti nezakonitog smanjenja tih iznosa.

37 Osim toga, žalitelji smatraju da nove odluke Parlamenta ne mogu *ex tunc* zamijeniti sporne odluke, osim u pogledu iznosa mirovina koji se primjenjuje od 1. siječnja 2019. Novi izračuni i dalje su izvršeni na nezakonitoj osnovi. Naposljetku, žalitelji tvrde da načelnik odjela nije bio nadležan za donošenje novih odluka Parlamenta jer nije tijelo nadležno za donošenje akata koji nadilaze redovnu upravu.

V. O žalbi

38 U prilog svojoj žalbi žalitelji ističu tri žalbena razloga kojima se u biti nastoji dovesti u pitanje to što je Opći sud potvrdio osnovanost tumačenja Internih pravila Parlamenta na temelju kojeg je ta institucija primijenila Odluku br. 14/2018 kako bi se revidirao iznos njihove mirovine. Prvi dio prvog žalbenog razloga temelji se na pogrešnom tumačenju članka 75. Provedbenih mjera, a njegov drugi dio na povredi načela pravne sigurnosti i zaštite legitimnih očekivanja kao i prava na vlasništvo zajamčenog člankom 17. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja). Prvi dio drugog žalbenog razloga temelji se na pogrešnom tumačenju članaka 74. i 75. Provedbenih mjera u smislu da su odredbe Priloga III. Pravilniku PEAM mogle biti pravna osnova za sporne odluke; njegov drugi dio temelji se na tome da je Opći sud povrijedio članak 25. stavak 3. Poslovnika Parlamenta time što je pogrešno presudio da je načelnik odjela nadležan za donošenje tih odluka, a njegov treći dio temelji se na povredi članka 296. UFEU-a jer je Opći sud

pogrešno presudio da su navedene odluke u dovoljnoj mjeri obrazložene. Treći žalbeni razlog odnosi se samo na I. Panusu i temelji se na pogrešci koja se tiče prava koju je Opći sud počinio u pogledu ocjene njezina pravnog interesa.

A. Uvodne napomene koje se odnose na daljnje postojanje pravnog interesa žaliteljâ

39 Iz točke 31. ove presude proizlazi da je cilj novih odluka Parlamenta, donesenih tijekom postupka pred Sudom, utvrditi novi iznos mirovina koje se žaliteljima isplaćuju od studenoga 2022. s dugovanim zaostacima.

40 U tom pogledu valja podsjetiti na to da, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, predmet spora kao i pravni interes moraju postojati do proglašenja sudske odluke, pod prijetnjom obustave postupka, što pretpostavlja da žalba svojim ishodom može donijeti korist stranci koja ju je podnijela (presuda od 4. rujna 2018., ClientEarth/Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660, t. 43. i navedena sudska praksa).

41 Međutim, žaliteljev pravni interes ne nestaje nužno zbog činjenice da je akt koji on pobija prestao proizvoditi učinke tijekom postupka (vidjeti u tom smislu presudu od 28. svibnja 2013., Abdulrahim/Vijeće i Komisija, C-239/12 P, EU:C:2013:331, t. 62.).

42 U određenim okolnostima žalitelj može sačuvati interes da zatraži poništenje akta koji je stavljen izvan snage tijekom postupka, kako bi naveo autora akta da u budućnosti učini prikladne izmjene i tako izbjegne opasnost od ponavljanja nezakonitosti kojom je taj akt navodno zahvaćen (presuda od 6. rujna 2018., Bank Mellat/Vijeće, C-430/16 P, EU:C:2018:668, t. 64. i navedena sudska praksa).

43 U ovom slučaju iz odgovora Parlamenta od 29. studenoga 2022., sažetog u točki 33. ove presude, nedvojbeno proizlazi da ta institucija također u budućnosti želi ponovno izračunati mirovine bivših europskih zastupnika u slučaju promjene do koje bi došlo u nacionalnom propisu iz članka 2. stavka 1. Priloga III. Pravilniku PEAM (u daljnjem tekstu: dinamičan sustav).

44 Iako je Parlament sporne odluke zamijenio novim odlukama, ostaje činjenica da se sve te odluke temelje na tumačenju Internih pravila Parlamenta prema kojem je Parlament obvezan primjenjivati dinamičan sustav na bivše europske zastupnike koji primaju starosnu mirovinu i osobe koje primaju mirovinu za nadživjele osobe koji su, poput žaliteljâ, obuhvaćeni područjem primjene prilogâ Pravilniku PEAM (u daljnjem tekstu: dotični bivši europski zastupnici).

45 Međutim, žalitelji u okviru ove žalbe dovode u pitanje upravo to tumačenje. Iz toga proizlazi da, neovisno o zamjeni spornih odluka *ex tunc*, žalitelji i dalje imaju interes za utvrđenje da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava potvrdivši osnovanost tog tumačenja, s obzirom na to da ga Parlament može upotrijebiti prilikom budućeg donošenja odluka sličnih spornim odlukama ili novim odlukama Parlamenta, tako da postoji ne samo opasnost od ponavljanja navodne nezakonitosti, u smislu sudske prakse navedene u točki 42. ove presude, nego i opasnost da u slučaju tužbe za poništenje takvih sličnih odluka Opći sud ponovno počini navodne pogreške koje se tiču prava koje su ga navele da potvrdi osnovanost navedenog tumačenja.

46 Osim toga, iz novih odluka proizlazi da Parlament ostaje pri mišljenju da je načelnik odjela ovlašten donositi odluke o izmjeni iznosa mirovina u slučaju promjene u nacionalnom propisu i da te odluke ne moraju sadržavati obrazloženje o svojoj usklađenosti s pravom Unije.

47 Iz toga slijedi da valja smatrati da žalitelji i dalje imaju pravni interes pred Sudom, u dijelu u kojem je ova žalba usmjerena protiv obrazloženja pobijane presude koje čini nužnu potporu ocjenama Općeg suda prema kojima, kao prvo, iz Internih pravila Parlamenta proizlazi da je potonji dužan primjenjivati dinamičan sustav na dotične bivše europske zastupnike, kao drugo, načelnik odjela ima nadležnost za donošenje odluka o izmjeni iznosa mirovina tih bivših zastupnika i, kao treće, Parlament u takvim odlukama nije dužan iznijeti razloge koji opravdavaju njihovu usklađenost s pravom Unije.

B. Prvi žalbeni razlog

1. Argumentacija stranaka

48 Prvi žalbeni razlog sastoji se od dvaju dijelova.

49 Prvim dijelom žalitelji prigovaraju Općem sudu da je u točkama 142. do 145., 147. i 156., 159., 160. i 162. pobijane presude utvrdio da spornim odlukama nisu povrijeđena stečena prava žaliteljâ na mirovinu oslanjajući se osobito na pogrešnu razliku između smanjenja iznosa mirovine i ugrožavanja tih stečenih prava.

50 Takvo utvrđenje zahtijeva pojašnjenje okolnosti u kojima smanjenje iznosa mirovine koja se isplaćuje bivšim europskim zastupnicima na temelju prava Unije ne ugrožava stečeno pravo na njezino primanje. U suprotnom, to je utvrđenje proizvoljno jer Opći sud, s jedne strane, nije provjerio je li to bio slučaj s obzirom na konkretne situacije i, s druge strane, nije naveo objektivne, unaprijed utvrđene i nediskriminirajuće kriterije na temelju kojih bi se moglo utvrditi u kojim je situacijama smanjenja povrijeđeno pravo na mirovinu bivših europskih zastupnika.

51 Osim toga, Opći sud nije napravio razliku između stavaka 1. i 2. članka 75. Provedbenih mjera. S druge strane, on je odbacio tezu o konačnom utvrđivanju mirovinskog davanja stečenog u trenutku stavljanja izvan snage Pravilnika PEAM, kako za situacije iz članka 75. stavka 1. Provedbenih mjera tako i za one iz njihova članka 75. stavka 2.

52 Prema mišljenju žaliteljâ, pravo bivšeg europskog zastupnika na mirovinu nastaje prilikom prestanka njegove službe, pod uvjetom da je uplaćivao doprinose tijekom najmanje pet godina. Kako bi se to pravo moglo ostvariti, dotična osoba trebala bi navršiti dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu u skladu sa zakonodavstvom države članice u kojoj je izabrana, a zahtjev za mirovinu trebao bi biti podnesen u skladu s člankom 3. stavkom 2. Priloga III. Pravilniku PEAM. Stoga se povreda mirovinskih prava koja proizlaze iz spornih odluka, kojima su povrijeđena dospjela prava, odnosila na dvije situacije iz članka 75. Provedbenih mjera, a osobito na onu iz njegova stavka 1.

53 U ovom slučaju spornim odlukama izmijenjen je ne samo iznos mirovine žaliteljâ nego i način izračuna tog iznosa. Naime, način izračuna koji se temelji na naknadi isplaćenoj tijekom mandata dotičnog europskog zastupnika retroaktivno je zamijenjen načinom koji se temelji na doprinosima koje je on platio. Novi izračun iznosa mirovine žaliteljâ nije se odnosio na iznose koji se duguju od stupanja na snagu Odluke br. 14/2018, nego *ab initio*, odnosno na mirovinu koja se duguje dotičnom bivšem europskom zastupniku izabranom u Italiji od trenutka njegova umirovljenja. Usto, novi je izračun proveden kao da su tijekom svojeg mandata svi bivši europski zastupnici uplatili doprinose na temelju iste stope utvrđene Odlukom br. 14/2018, čime su penalizirani žalitelji koji su plaćali doprinose veće od te stope.

54 Podredno, odnosno u slučaju da se primjenjuje razlika između prava na mirovinu i prava na mirovinsko davanje, žalitelji tvrde da iz članka 75. Provedbenih mjera proizlazi da su oni nositelji ne samo prava na mirovinu nego i prava na primanje fiksnog iznosa mirovine, koji odgovara iznosu koji su mogli očekivati u trenutku u kojem su odlučili uplaćivati doprinose u mirovinski sustav uspostavljen Pravilnikom PEAM, ili barem od stupanja na snagu Statuta zastupnika, suprotno onomu što je Opći sud utvrdio u točki 143. pobijane presude.

55 Sporne odluke dovele su do neravnoteže na štetu žaliteljâ, s obzirom na to da uplaćeni doprinosi u to vrijeme nisu imali nikakav utjecaj na stjecanje prava na mirovinu. Ta je neravnoteža tim očitija u slučaju žaliteljâ koji su, izvršavajući samo dio punog mandata europskog zastupnika, zato što su ga skratili ili ga započeli tijekom parlamentarnog saziva, uplatili dodatne doprinose i za godine tijekom kojih nisu uplaćivali doprinose kako bi mogli ostvariti pravo na mirovinu na temelju Pravilnika PEAM.

56 Drugim dijelom svojeg prvog žalbenog razloga žalitelji tvrde da se odbijanje, u točkama 204., 211. i 236. pobijane presude, njihovih argumenata koji se temelje na povredi načela pravne sigurnosti i zaštite legitimnih očekivanja kao i prava na vlasništvo zajamčenog člankom 17. Povelje, temelji na rasuđivanju kojim se povređuju ta opća načela prava Unije i to temeljno pravo zajamčeno Poveljom.

57 Kao prvo, utvrđivanje prava na mirovinu na temelju novih pravila povrijedilo bi načelo pravne sigurnosti kojemu se protivi, u skladu sa svrhom postojanja članka 28. Statuta zastupnika i članka 75. Provedbenih mjera, ugrožavanje stečenih prava.

58 Kao drugo, takvim bi se izračunom povrijedilo načelo zaštite legitimnih očekivanja jer se njime ne dopušta izmjena pravila za izračun mirovine kojima su žalitelji dobrovoljno pristupili.

59 Osim toga, u točki 202. pobijane presude Opći sud nije uzeo u obzir činjenicu da je Parlament žalitelje obavijestio o mogućoj primjeni Odluke br. 14/2018 u odnosu na njih tek tijekom siječnja 2019., odnosno nakon datuma na koji se trebalo primijeniti smanjenje iznosa njihove mirovine uzrokovano tom odlukom, odnosno 1. siječnja 2019.

60 Kao treće, žalitelji ističu da je Opći sud povrijedio pravo na vlasništvo iz članka 17. Povelje.

61 Kao prvo, Opći sud je u točki 222. pobijane presude napravio razliku između ugrožavanja prava na mirovinu i puke prilagodbe iznosa mirovine. Međutim, Opći sud nije naveo gdje se nalazi granica iznad koje izmjena iznosa mirovine više ne poštuje bitan sadržaj prava na vlasništvo i dovodi do povrede prava na mirovinu kao takvog.

62 Kao drugo, u točki 228. pobijane presude Opći sud pogrešno je utvrdio, temeljeći se na sadržaju Odluke br. 14/2018, da je cilj smanjenja iznosa mirovina žaliteljâ bio prilagoditi iznos mirovina isplaćenih svim bivšim europskim zastupnicima metodi izračuna doprinosa.

63 Žalitelji smatraju da je to obrazloženje Općeg suda cirkularno. Ono se naime temelji na odredbama talijanskog prava, a ne na cilju u općem interesu koji priznaje pravni poredak Unije. Međutim, na Općem sudu je da ispita je li Parlament uredno provjerio je li prilagodba mirovine bivših europskih zastupnika izabranih u Italiji bila, osobito s obzirom na cilj u općem interesu koji priznaje pravni poredak Unije, u skladu s njezinim pravom.

64 Usto, navedenim rasuđivanjem iskrivila se metoda izračuna iznosa mirovina predviđena Odlukom br. 14/2018 za koju se ne može smatrati da je doprinosne naravi jer se ne temelji na stopi doprinosa uplaćenoj u proračun Unije koja je pojedinačno određena, nego na istovjetnoj stopi za sve bivše dotične europske zastupnike. Stoga bi bivši europski zastupnik koji je tijekom svojeg mandata plaćao doprinose izračunane po stopi višoj od te istovjetne stope izgubio pravo na dio doprinosa iznad navedene stope. Stoga metoda izračuna iznosa mirovina uvedena Odlukom br. 14/2018 dokazuje ne samo povredu prava na vlasništvo nego i načela proporcionalnosti jer se temelji na stopi doprinosa koja nije individualizirana.

65 Ta povreda načela proporcionalnosti u odnosu na navedeno opravdanje još je očitija ako se uzme u obzir da je doprinosni sustav u Italiji prvi put uveden 1. siječnja 1996. i da je od 1. siječnja 2012. proširen na većinu radnika. S druge strane, spornim se odlukama doprinosni sustav nameće žaliteljima u pogledu razdoblja uplaćivanja doprinosa već prije 1995., kada taj sustav doprinosa nije postojao ni za koga u Italiji.

66 Parlament ističe da prvi žalbeni razlog treba odbaciti kao djelomično nedopušten i odbiti kao djelomično neosnovan.

2. Ocjena Suda

a) Uvodna razmatranja

67 Prvim dijelom svojeg prvog žalbenog razloga žalitelji ističu, oslanjajući se na članak 75. Provedbenih mjera, da dinamičan sustav ugrožava stečena prava na primanje mirovine.

68 Stoga žalitelji takvim prigovorom u biti osporavaju osnovanost tumačenja Internih pravila Parlamenta prema kojem je on dužan primijeniti dinamičan sustav na dotične bivše europske zastupnike.

69 Isto vrijedi i što se tiče drugog dijela tog žalbenog razloga, u dijelu u kojem njime žalitelji tvrde da primjena novih pravila za izračun iznosa njihove mirovine nije u skladu ni s načelom pravne sigurnosti jer se tim novim pravilima ugrožavaju stečena prava na primanje mirovine ni s načelom zaštite legitimnih očekivanja jer se tom načelu protivi svako smanjenje iznosa mirovine čije ostvarenje su žalitelji mogli očekivali dobrovoljnim pristupanjem mirovinskom sustavu uspostavljenom člankom 2. stavkom 1. Priloga III. Pravilniku PEAM.

70 Suprotno tomu, u dijelu u kojem tim drugim dijelom žalitelji prigovaraju Općem sudu da nije uzeo u obzir činjenicu da ih je Parlament sa zakašnjenjem obavijestio o mogućoj primjeni Odluke br. 14/2018, oni ne kritiziraju razloge pobijane presude koji čine nužnu potporu jednoj od ocjena Općeg suda iz točke 47. ove presude. Naime, taj se argument odnosi na posebnu okolnost u vezi s donošenjem spornih odluka.

71 I dalje što se tiče navedenog drugog dijela, s obzirom na to da njime žalitelji Općem sudu prigovaraju da je ocijenio usklađenost spornih odluka s pravom na vlasništvo utvrđenim Poveljom, ne s obzirom na cilj koji se priznaje pravom Unije, nego s obzirom na cilj koji se nastoji postići Odlukom br. 14/2018, oni u biti osporavaju usklađenost s pravom Unije tumačenja Internih pravila Parlamenta prema kojem je ta institucija dužna primijeniti dinamičan sustav na dotične bivše europske zastupnike.

72 Suprotno tomu, žalitelji ne osporavaju osnovanost tumačenja Internih pravila Parlamenta kada prigovaraju Općem sudu, kao prvo, da nije pojasnio granicu iznad koje se izmjenom iznosa mirovine više ne poštuje bitan sadržaj prava na vlasništvo i dovodi do povrede prava na mirovinu kao takvog i, kao drugo, da je iskrivio metodu izračuna mirovina predviđenu Odlukom br. 14/2018. Budući da takvim argumentima žalitelji ne kritiziraju obrazloženje pobijane presude koje čini nužnu potporu jednoj od ocjena Općeg suda iz točke 47. ove presude, ne treba ih ispitati.

73 Isto vrijedi i za argumentaciju koja se temelji na povredi načela proporcionalnosti, kojom žalitelji tvrde da Odluka br. 14/2018 nije u skladu s tim načelom zbog, s jedne strane, metode izračuna mirovina predviđene tom odlukom i, s druge strane, povijesnog konteksta u kojem se nalazi navedena odluka.

b) Meritum

1) Navodna povreda Internih pravila Parlamenta

74 Žalitelji Općem sudu u biti prigovaraju da je u točki 163. pobijane presude, na temelju razloga iznesenih u točkama 142. do 145., 147. i 156., 159., 160. i 162. te presude, presudio da se Parlament mogao valjano osloniti na svoja interna pravila kako bi primijenio dinamičan sustav na dotične bivše europske zastupnike.

75 Najprije valja istaknuti da su na temelju članka 2. stavka 1. Priloga III. Pravilniku PEAM „iznosi i uvjeti privremene mirovine istovjetni iznosu i uvjetima mirovine koju primaju članovi donjeg doma države članice u kojoj je izabran dotični član Parlamenta”.

76 Kao što je to Opći sud u biti naveo u točki 139. pobijane presude, iz izraza „iznosi i uvjeti privremene mirovine istovjetni su” proizlazi da je Parlament dužan na dotične bivše europske zastupnike primijeniti pravila za izračun mirovina kako se primjenjuju na članove parlamenta države članice u kojoj su ti bivši europski zastupnici izabrani. Drugim riječima, ta je institucija dužna primijeniti dinamičan sustav na dotične bivše europske zastupnike.

77 To tumačenje članka 2. stavka 1. Priloga III. Pravilniku PEAM u skladu je s ciljem te odredbe, kako proizlazi iz članka 1. stavka 2. tog priloga.

78 Naime, potonja odredba predviđa da mirovinu predviđenu člankom 2. stavkom 1. tog priloga mogu ostvariti samo bivši europski zastupnici čiji mirovinski sustav države članice u kojoj su izabrani ne predviđa mirovinu ili čiji iznos i/ili načini izračuna mirovine na koju imaju pravo nisu istovjetni onima koji se primjenjuju na članove nacionalnog parlamenta.

79 Stoga je cilj članka 2. stavka 1. Priloga III. Pravilniku PEAM u biti omogućiti bivšim europskim zastupnicima koji se nalaze u situaciji iz članka 1. stavka 2. tog priloga da se prema njima postupa jednako kao prema europskim zastupnicima čiji je nacionalni mirovinski sustav predviđao pravo na mirovinu čiji su iznos i/ili načini izračuna bili jednaki onima koji se primjenjuju na članove njihova nacionalnog parlamenta.

80 Tumačenje te odredbe na način da se njome Parlamentu nalaže primjena dinamičnog sustava na dotične bivše europske zastupnike stoga ima za posljedicu da se na njih, kao i na druge bivše europske zastupnike, primjenjuju izmjene pravila o izračunu iznosa mirovina članova njihova nacionalnog parlamenta.

81 Taj sustav koji se temelji na Prilogu III. Pravilniku PEAM zadržan je na temelju članka 75. Provedbenih mjera nakon stupanja na snagu Statuta zastupnika u odnosu na, među ostalim, starosne mirovine bivših europskih zastupnika.

82 Točno je da se člankom 74. Provedbenih mjera predviđa da Pravilnik PEAM prestaje vrijediti na dan stupanja na snagu Statuta zastupnika. U tom je pogledu Opći sud u točki 153. pobijane presude pravilno istaknuo da su Statutom zastupnika i Provedbenim mjerama uvedena dva uzastopna mirovinska sustava koja uključuju dvije vrste mirovinskih prava, odnosno, s jedne strane, mirovinska prava stečena do 14. srpnja 2009., dana stupanja na snagu navedenog statuta, na temelju Internih pravila Parlamenta, i, s druge strane, prava na starosnu mirovinu stečena od tog datuma na temelju članka 49. Provedbenih mjera.

83 Međutim, kao što je to izričito navedeno u članku 74. Provedbenih mjera, prestanak važenja Pravilnika PEAM podliježe prijelaznim odredbama predviđenima u glavi IV. tih mjera. Među tim prijelaznim odredbama nalazi se članak 75. navedenih mjera.

84 Kao što je to Opći sud utvrdio u točkama 145. i 153. pobijane presude, članak 75. stavak 1. Provedbenih mjera primjenjuje se na bivše europske zastupnike, među kojima su neki žalitelji, koji su u proračun Unije uplatili doprinose na temelju članka 2. stavka 2. Priloga III. Pravilniku PEAM i počeli primati mirovinu na temelju tog priloga prije stupanja na snagu Statuta zastupnika, dok se članak 75. stavak 2. Provedbenih mjera primjenjuje na bivše europske zastupnike, među kojima su drugi žalitelji, koji, iako su također plaćali takve doprinose, još nisu počeli primati starosnu mirovinu na dan stupanja na snagu Statuta zastupnika.

85 Naime, s jedne strane, na temelju članka 75. stavka 1. Provedbenih mjera, mirovine dodijeljene na temelju Priloga III. Pravilniku PEAM i dalje se isplaćuju na temelju tog priloga osobama koje su primale ta davanja prije datuma stupanja na snagu Statuta zastupnika.

86 Kao što je to Opći sud pravilno istaknuo u točki 140. pobijane presude, iz teksta te odredbe, točnije iz obvezujuće naravi izraza „koje se i dalje isplaćuju na temelju [Priloga III. Pravilniku PEAM]”, kao i iz korištenja indikativa prezenta u toj formulaciji, treba zaključiti da se dinamičan sustav i dalje primjenjuje na dotične bivše europske zastupnike nakon stupanja na snagu Statuta zastupnika.

87 S druge strane, iz prve rečenice članka 75. stavka 2. Provedbenih mjera proizlazi da „prava na starosnu mirovinu stečena do dana stupanja na snagu Statuta [zastupnika] u skladu s Prilogom III. [Pravilniku PEAM] ostaju stečena”, a iz druge rečenice te odredbe proizlazi da „[o]sobe koje su stekle prava [u skladu s Prilogom III. Pravilniku PEAM] imaju pravo na mirovinu izračunanu na temelju svojih prava stečenih u skladu s [tim Prilogom] ako ispunjavaju uvjete koji su u tu svrhu predviđeni nacionalnim zakonodavstvom dotične države članice i ako su podnijele zahtjev iz članka 3. stavka 2. Priloga III.”.

88 Budući da se člankom 75. stavkom 2. drugom rečenicom Provedbenih mjera predviđaju uvjeti koje bivši europski zastupnici moraju ispuniti kako bi ostvarili pravo na mirovinu izračunanu na temelju svojih prava stečenih u skladu s Prilogom III. Pravilniku PEAM, ta se odredba ne primjenjuje na bivše europske zastupnike koji su počeli primati mirovinu u skladu s tim prilogom prije stupanja na snagu Statuta zastupnika.

89 Osim toga, budući da se drugom rečenicom članka 75. stavka 2. Provedbenih mjera predviđa da dotični bivši zastupnici u Europskom parlamentu imaju pravo na starosnu mirovinu u skladu s Prilogom III. Pravilniku PEAM na temelju stečenih prava, pojam „stečena prava na starosnu mirovinu” u smislu tog članka 75. stavka 2., kao što je to Opći sud pravilno istaknuo u točkama 143. i 151. pobijane presude, u biti treba shvatiti na način da se odnosi na mirovinska prava koja proizlaze iz pojedinačnih doprinosa koje je svaki od dotičnih bivših europskih zastupnika platio i koji čine osnovu za izračun starosne mirovine koja im se isplaćuje na temelju članka 2. stavka 1. Priloga III. Pravilniku PEAM. Taj se pojam stoga ne može shvatiti na način da upućuje na navodno pravo na primanje fiksnog i nepromjenjivog iznosa mirovine, izračunanog na temelju nacionalnih pravila koja su bila na snazi u trenutku stupanja na snagu Statuta zastupnika ili prilikom pristupanja sustavu uvedenom tom odredbom.

90 Suprotno onomu što tvrde žalitelji, Opći sud stoga također nije počinio pogrešku koja se tiče prava kada je u točki 142. pobijane presude smatrao da smanjenje iznosa mirovine dotičnih bivših europskih zastupnika ne povređuje njihova „stečena prava na starosnu mirovinu” u smislu Internih pravila Parlamenta jer im se njima jamči samo pravo da se iznos njihove mirovine odredi u skladu s dinamičnim sustavom.

91 Stoga iz teksta, konteksta i svrhe Internih pravila Parlamenta proizlazi da Opći sud u točki 163. pobijane presude nije počinio nikakvu pogrešku koja se tiče prava kada je presudio da se Parlament mogao valjano osloniti na svoja interna pravila kako bi primijenio dinamičan sustav na dotične bivše europske zastupnike.

2) Navodna povreda načela zaštite legitimnih očekivanja i pravne sigurnosti kao i prava na vlasništvo iz članka 17. Povelje

92 Žalitelji tvrde da je tumačenje Internih pravila Parlamenta koje je usvojio Opći sud protivno načelima zaštite legitimnih očekivanja i pravne sigurnosti kao i pravu na vlasništvo iz članka 17. Povelje.

93 U skladu s općim načelom tumačenja, akt Unije mora se tumačiti u najvećoj mogućoj mjeri tako da se ne dovede u pitanje njegova valjanost i u skladu s cjelokupnim primarnim pravom i osobito odredbama Povelje. Dakle, kada tekst sekundarnog prava Unije može imati više od jednog tumačenja, prednost valja dati tumačenju koje odredbu čini sukladnom s primarnim pravom, a ne tumačenju koje bi je učinilo neusklađenom s njime (presuda od 21. lipnja 2022., Ligue des droits humains, C-817/19, EU:C:2022:491, t. 86. i navedena sudska praksa).

94 Što se tiče, kao prvo, načela zaštite legitimnih očekivanja, žalitelji tvrde da im činjenica da su dobrovoljno pristupili mirovinskom sustavu uvedenom člankom 2. stavkom 1. Priloga III. Pravilniku PEAM na temelju tog načela jamči da se iznos njihove mirovine izračunava u skladu s pravilima koja su bila na snazi u trenutku njihova pristupanja tom sustavu.

95 Prema sudskoj praksi Suda, nitko se ne može s uspjehom pozvati na povredu navedenog načela ako ne postoje precizna jamstva koja mu je dala uprava. Svaka osoba kod koje je institucija stvorila utemeljena očekivanja može se pozvati na načelo zaštite legitimnih očekivanja. U tom smislu precizne, bezuvjetne i usklađene informacije iz ovlaštenih i pouzdanih izvora čine jamstva koja mogu stvoriti takva očekivanja, neovisno o obliku u kojem su priopćene (vidjeti u tom smislu presudu od 23. siječnja 2019., Deza/ECHA, C-419/17 P, EU:C:2019:52, t. 69. i 70. i navedenu sudsku praksu).

96 Nasuprot tomu, kada oprezna i razborita osoba može predvidjeti donošenje mjere Unije koja može ugroziti njezine interese, ona se ne može pozivati na načelo zaštite legitimnih očekivanja kada se ta mjera donese (vidjeti u tom smislu presudu od 23. siječnja 2019., Deza/ECHA, C-419/17 P, EU:C:2019:52, t. 71. i navedenu sudsku praksu).

97 Činjenica da je bivši europski zastupnik dobrovoljno pristupio mirovinskom sustavu uvedenom člankom 2. stavkom 1. Priloga III. Pravilniku PEAM ipak mu nije otvorila, u trenutku pristupanja tom sustavu, pravo na primanje predvidivog, fiksnog i nepromjenjivog iznosa starosne mirovine. Naime, kao što je to Opći sud pravilno presudio u točkama 208. i 209. pobijane presude, koje žalitelji nisu osporili u okviru svoje žalbe, jedino precizno i bezuvjetno jamstvo koje je Parlament mogao dati bilo je ono da će na temelju njegovih internih pravila dotični bivši europski zastupnici primati starosnu mirovinu čiji su iznos i uvjeti istovjetni onima koji su bili primjenjivi na članove parlamenta države članice u kojoj su izabrani, u skladu s dinamičnim sustavom.

98 Iz toga slijedi da je tumačenje Internih pravila Parlamenta prema kojem je on dužan primjenjivati taj sustav u skladu s načelom zaštite legitimnih očekivanja.

99 Nadalje, što se tiče prava na vlasništvo, žalitelji tvrde da je Opći sud u točki 228. pobijane presude počinio pogrešku koja se tiče prava kada je ispitao usklađenost spornih odluka s pravom na vlasništvo s obzirom na cilj Odluke br. 14/2018, a ne s obzirom na cilj koji se priznaje pravom Unije.

100 Valja podsjetiti na to da je Opći sud u točki 219. pobijane presude presudio da, iako sporne odluke ne dovode do samog oduzimanja mirovina žaliteljâ, njima se ipak smanjuje njihov iznos, čime se ograničava njihovo pravo na vlasništvo.

101 Potom je Opći sud u točkama 220. do 235. pobijane presude ispitao ispunjava li to ograničenje zahtjeve iz članka 52. stavka 1. Povelje, navedene u točki 213. te presude. U tom je pogledu Opći sud u točki 227. navedene presude presudio da se ocjena cilja u općem interesu koji se nastoji postići spornim odlukama ne može provesti a da se ne uzmu u obzir ciljevi na temelju kojih je donesena Odluka br. 14/2018. U toj je mjeri, nakon ispitivanja usklađenosti tih odluka s pravom na vlasništvo koje je proveo u točkama 228. do 234. te presude, uzimajući u obzir te ciljeve, Opći sud u njezinoj točki 236. odlučio da prigovor koji se temelji na povredi prava na vlasništvo treba odbiti.

102 Prema sudskoj praksi Suda, opseg tog prava treba, u skladu s člankom 52. stavkom 3. Povelje, utvrditi uzimajući u obzir članak 1. Dodatnog protokola br. 1 Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisanog u Parizu 20. ožujka 1952., u kojem je utvrđeno to pravo (vidjeti u tom smislu presudu od 13. lipnja 2017., Florescu i dr., C-258/14, EU:C:2017:448, t. 49.).

103 Iz sudske prakse Europskog suda za ljudska prava proizlazi da su prava koja proizlaze iz uplate doprinosa u sustav socijalne sigurnosti imovinska prava za potrebe tog članka 1. (presuda od 13. lipnja 2017., Florescu i dr., C-258/14, EU:C:2017:448, t. 50.).

104 Osim toga, smanjenje iznosa starosne mirovine koje može utjecati na kvalitetu života dotične osobe čini ograničenje njezina prava na vlasništvo (vidjeti u tom smislu presudu ESLJP-a od 1. rujna 2015., Da Silva Carvalho Rico protiv Portugala, CE:ECHR:2015:0901DEC001334114, t. 33.).

105 Budući da tumačenje Internih pravila Parlamenta prema kojem je on obvezan primijeniti dinamičan sustav na dotične bivše europske zastupnike može dovesti do takvog smanjenja iznosa mirovine, to tumačenje može dovesti do ograničenja prava na vlasništvo zajamčenog člankom 17. Povelje.

106 Međutim, pravo na vlasništvo nije apsolutno i njegovo ostvarenje stoga može biti predmet ograničenja pod uvjetom da su ona, među ostalim, opravdana ciljevima u općem interesu kojima Unija teži (vidjeti u tom smislu presudu od 13. lipnja 2017., Florescu i dr., C-258/14, EU:C:2017:448, t. 51. i navedenu sudsku praksu).

107 Naime, na temelju članka 52. stavka 1. Povelje, svako ograničenje prava na vlasništvo zajamčenog njezinim člankom 17. u skladu je s potonjom odredbom ako je predviđeno zakonom, ako poštuje bit prava na vlasništvo i, podložno načelu proporcionalnosti, ako je nužno i stvarno odgovara ciljevima u općem interesu koje priznaje Unija ili potrebi zaštite prava i sloboda drugih osoba.

108 U tom pogledu valja podsjetiti na to, kao prvo, da zahtjev prema kojem svako ograničavanje ostvarivanja temeljnih prava mora biti predviđeno zakonom podrazumijeva da se u samom aktu kojim se dopušta zadiranje u ta prava mora definirati doseg ograničavanja ostvarivanja dotičnog prava, pri čemu valja pojasniti, s jedne strane, da taj zahtjev ne isključuje da to ograničenje bude dovoljno široko formulirano da se može prilagoditi različitim slučajevima i promjenama situacije i da, s druge strane, Sud može, po potrebi, tumačenjem pojasniti konkretan doseg ograničavanja s obzirom na sami tekst predmetnog propisa Unije kao i s obzirom na njegovu opću strukturu i ciljeve koji se njime nastoje postići, kako se tumače s obzirom na temeljna prava zajamčena Poveljom (presuda od 21. lipnja 2022., Ligue des droits humains, C-817/19, EU:C:2022:491, t. 114.).

109 Kao što je to istaknuto u točki 91. ove presude, kako iz teksta tako i iz konteksta i svrhe Internih pravila Parlamenta, koja imaju opću primjenu u pogledu europskih zastupnika te se stoga mogu smatrati jednakovrijednim „zakonu” na internoj razini te institucije u smislu članka 52. stavka 1. Povelje (vidjeti prema analogiji mišljenje 1/15 (Sporazum PNR EU-Kanada) od 26. srpnja 2017., EU:C:2017:592, t. 145. i 146.), proizlazi da je ta institucija dužna primijeniti dinamičan sustav na dotične bivše europske zastupnike.

110 Kao drugo, Opći sud je, u svojstvu suda nadležnog za meritum i ne počinivši pogrešku koja se tiče prava, u točkama 216. i 235. pobijane presude mogao utvrditi da žalitelji nisu podnijeli konkretne elemente kojima bi se moglo dokazati da smanjenje iznosa njihovih mirovina ugrožava bitan sadržaj njihova prava na vlasništvo ili da ga treba kvalificirati kao neproporcionalno.

111 Kao treće, što se tiče pitanja jesu li dinamičan sustav i smanjenja iznosa mirovina koja iz toga mogu proizići nužni i odgovaraju li zaista jednom ili više ciljeva u općem interesu koje priznaje Unija, valja utvrditi da je Opći sud u točki 227. pobijane presude počinio pogrešku koja se tiče prava kada je smatrao da je, s obzirom na članak 2. stavak 1. Priloga III. Pravilniku PEAM, donošenje spornih odluka nužno bilo uvjetovano odlukama nadležnih talijanskih tijela, tako da „ocjena cilja u općem interesu koji se nastoji postići [spornim odlukama] nije [mogla] zanemariti ciljeve na temelju kojih je donesena Odluka br. 14/2018”.

112 Naime, ciljevi koji se nastoje postići Odlukom br. 14/2018, koja se na dotične bivše europske zastupnike primjenjuje na temelju dinamičnog sustava, isključivo su nacionalni. Stoga oni kao takvi ne mogu opravdati smanjenje iznosa mirovina, s obzirom na to da se ti iznosi isplaćuju na temelju mirovinskog sustava uspostavljenog na temelju prava Unije, a ne na temelju nacionalnog prava, i da terete proračun Unije.

113 Stoga je Opći sud u točkama 228. do 234. pobijane presude također pogrešno uzeo u obzir ciljeve koji se nastoje postići tom nacionalnom odlukom kako bi ispitao je li povreda prava na vlasništvo žaliteljâ, do koje je došlo spornim odlukama, bila opravdana.

114 Ipak valja podsjetiti na to da, ako obrazloženje presude Općeg suda upućuje na povredu prava Unije, ali je njezina izreka osnovana zbog drugih pravnih razloga, takva povreda ne može dovesti do ukidanja te presude te je obrazloženje potrebno izmijeniti, a žalbu odbiti (presuda od 14. prosinca 2023., Komisija/Amazon.com i dr., C-457/21 P, EU:C:2023:985, t. 51. i navedena sudska praksa).

115 Stoga valja provjeriti je li odbijanje prigovora koji se temelji na povredi prava na vlasništvo iz članka 17. Povelje osnovano zbog pravnih razloga različitih od onih zahvaćenih pogreškom utvrđenom u točkama 111. i 113. ove presude.

116 U tom pogledu valja istaknuti da primjena dinamičnog sustava na bivše europske zastupnike koji se nalaze u situaciji iz članka 1. stavka 2. Priloga III. Pravilniku PEAM teži cilju u općem interesu koji priznaje Unija jer se njome, kao što to proizlazi iz točke 79. ove presude, nastoji na isti način postupati, s jedne strane, prema europskim zastupnicima koji nisu imali pravo na mirovinski sustav u državi članici u kojoj su izabrani ili su imali pravo na mirovinski sustav čiji iznos i/ili uvjeti izračuna mirovine nisu bili istovjetni onima koji su se primjenjivali na članove nacionalnog parlamenta i, s druge strane, prema europskim zastupnicima čiji je nacionalni mirovinski sustav predviđao takav iznos i/ili uvjete izračuna mirovine koji su istovjetni onima koji se primjenjuju na članove nacionalnog parlamenta.

117 Primjena dinamičnog sustava na dotične bivše europske zastupnike stvarno odgovara tom cilju jednakog postupanja jer ima za učinak to da se na dvije kategorije europskih zastupnika navedene u prethodnoj točki u svakom trenutku primjenjuju nacionalna pravila o izračunu starosnih mirovina članova parlamenta dotične države članice.

118 Osim toga, ta je primjena bila nužna za postizanje navedenog cilja, s obzirom na to da samo usklađivanje iznosa i/ili uvjeta izračuna mirovine, kako je predviđeno člankom 2. stavkom 1. Priloga III. Pravilniku PEAM u vezi s člankom 1. stavkom 2. tog priloga, može dovesti do jednakog postupanja prema navedenim kategorijama europskih zastupnika.

119 Stoga se čini da je, neovisno o pogrešci koja se tiče prava utvrđenoj u točkama 111. i 113. ove presude, odbijanje prigovora koji se temelji na povredi prava na vlasništvo iz članka 17. Povelje osnovano jer predmetno ograničenje prava na vlasništvo ispunjava sve uvjete iz članka 52. stavka 1. Povelje.

120 Naposljetku, što se tiče načela pravne sigurnosti, žalitelji tvrde da mu se protivi ugrožavanje njihovih stečenih prava do kojeg dovodi primjena dinamičnog sustava.

121 U okviru ispitivanja usklađenosti spornih odluka s načelom pravne sigurnosti, Opći sud je u točki 191. pobijane presude podsjetio na to da iz točaka 126. do 161. te presude već proizlazi da „stečena prava na mirovinu” treba razlikovati od „iznosa mirovina”. Opći sud je u tom pogledu naveo da, ako su „mirovinska prava” konačno stečena i ne mogu se izmijeniti i ako se mirovine nastave isplaćivati, ništa se ne protivi tomu da se iznosi tih mirovina povećaju ili smanje, što je Parlament bio dužan učiniti u ovom slučaju, s obzirom na svoju obvezu primjene dinamičnog sustava na dotične bivše europske zastupnike.

122 U točki 202. pobijane presude Opći sud zaključio je svoju analizu presudivši da žalitelji nisu dokazali da je u ovom slučaju povrijeđeno načelo pravne sigurnosti. Naime, Interna pravila Parlamenta podrazumijevala su da novi iznosi mirovina žaliteljâ stupaju na snagu 1. siječnja 2019. Međutim, Opći sud podsjetio je na to da su ta interna pravila u velikoj mjeri donesena prije 1. siječnja 2019., a ne nakon tog datuma. Usto, žalitelji nisu ni dokazali ni tvrdili da je Parlament te nove iznose primijenio prije 1. siječnja 2019., odnosno prije datuma koji je u tu svrhu utvrđen Odlukom br. 14/2018. Naposljetku, prema mišljenju Općeg suda, Parlament je u siječnju 2019. obavijestio žalitelje o mogućoj primjeni pravila utvrđenih u Odluci br. 14/2018 u odnosu na njih, što im je ta institucija potvrdila u veljači 2019. Opći sud iz toga je zaključio da su žalitelji bili upoznati s izmjenom pravila primjenjivih na izračun iznosa njihove mirovine prije nego što su sporne odluke donesene.

123 U tom pogledu valja podsjetiti na to da načelo pravne sigurnosti zahtijeva da pravila Unije omogućuju zainteresiranim osobama da znaju točan opseg obveza koje im ta pravila nameću i da mogu nedvojbeno znati svoja prava i obveze te da se posljedično mogu ponašati u skladu s njima (presuda od 9. studenoga 2023., Global Silicones Council i dr./Komisija, C-558/21 P, EU:C:2023:839, t. 99. i navedena sudska praksa).

124 Tako se novi zakoni, kojima se izmjenjuje stari zakon, primjenjuju, osim u slučaju odstupanja, na buduće učinke situacija koje su nastale za vrijeme važenja potonjeg zakona. Drukčije vrijedi samo za situacije koje su nastale i definitivno su završene za vrijeme važenja ranijeg zakona, a koje stvaraju stečena prava. Pravo se smatra stečenim kada događaj na temelju kojeg ono nastaje nastupi prije zakonodavne izmjene. To nije slučaj s pravom u odnosu na koje događaj na temelju kojeg ono nastaje ne nastupi za vrijeme važenja izmijenjenog zakonodavstva (vidjeti u tom smislu presudu od 9. ožujka 2023., Grossetête/Parlament, C-714/21 P, EU:C:2023:187, t. 84. i navedenu sudsku praksu).

125 Što se konkretno tiče prava na primanje starosne mirovine, ono se u načelu stječe u trenutku kada nastane događaj na temelju kojeg nastaje to pravo, odnosno u trenutku u kojem se može zahtijevati isplata mirovine (vidjeti u tom smislu presudu od 9. ožujka 2023., Grossetête/Parlament, C-714/21 P, EU:C:2023:187, t. 85. do 87.).

126 Međutim, to ne znači da svaka izmjena načina izračuna mirovine koja dovodi do smanjenja tog iznosa, koja se primjenjuje na temelju propisa donesenog nakon što je ta mirovina postala dospjela, čini ugrožavanje tih stečenih prava.

127 U tom pogledu valja podsjetiti na to da u pravu Unije ne postoji načelo prema kojem stečena prava ni u kojem slučaju ne mogu biti izmijenjena ili smanjena. Pod određenim uvjetima moguće je izmijeniti takva prava (vidjeti u tom smislu presudu od 9. ožujka 2023., Grossetête/Parlament, C-714/21 P, EU:C:2023:187, t. 88. i 89.).

128 U ovom je slučaju Opći sud mogao pravilno zaključiti, na temelju elemenata iz osobito točke 202. pobijane presude, da je primjena dinamičnog sustava, kako je predviđen Prilogom III. Pravilniku PEAM i člankom 75. Provedbenih mjera, u skladu s načelom pravne sigurnosti.

129 S obzirom na sve prethodno navedeno, valja odbiti prvi žalbeni razlog u dijelu u kojem žalitelji njime osporavaju tumačenje Internih pravila Parlamenta prema kojem je on dužan primijeniti dinamičan sustav na dotične bivše europske zastupnike.

C. Drugi žalbeni razlog

1. Argumentacija stranaka

130 Drugi žalbeni razlog sastoji se od triju dijelova.

131 Prvim dijelom žalitelji tvrde da je Opći sud u točki 126. pobijane presude počinio pogrešku koja se tiče prava time što je članke 74. i 75. Provedbenih mjera protumačio na način da su odredbe Priloga III. Pravilniku PEAM mogle biti valjana pravna osnova za donošenje spornih odluka.

132 Naime, Opći sud smatrao je da se, na temelju upućivanja iz članka 74. Provedbenih mjera u vezi s njihovim člankom 75., ne primjenjuje sadržaj tog priloga u trenutku donošenja Statuta zastupnika, nego pravna odredba kao takva, iako je stavljena izvan snage. Stoga bi se, prema mišljenju Općeg suda, navedeni prilog trebao primjenjivati ne samo upućivanjem na trenutak stavljanja izvan snage starog mirovinskog sustava nego i u budućnosti, retroaktivnom primjenom izmjena talijanskog mirovinskog davanja o kojima je odlučeno kada Prilog III. više nije bio na snazi.

133 Naime, žalitelji smatraju da iz teksta članka 74. Provedbenih mjera u vezi s njihovom uvodnom izjavom 7. proizlazi da je Prilog III. Pravilniku PEAM u cijelosti stavljen izvan snage na dan stupanja na snagu Statuta zastupnika.

134 Drugim dijelom žalitelji tvrde da je Opći sud u točkama 90. do 92. pobijane presude počinio pogrešku koja se tiče prava time što je članak 25. stavak 3. Poslovnika Parlamenta protumačio na način da je načelnik odjela bio nadležan za donošenje spornih odluka jer je imao daljnju delegaciju nadležnosti.

135 Sporne odluke trebalo je donijeti Predsjedništvo Parlamenta, s obzirom na to da one imaju svojstvo izvanrednih upravnih akata. Naime, takve odluke proizlaze iz nove, složene i nepredviđene situacije, o čemu uostalom svjedoči intervencija pravne službe Parlamenta, tako da se njihova usklađenost s pravilima i načelima više pravne snage Unije trebala provjeriti prije njihova donošenja. Stoga nije riječ o isključivo tehničkim odlukama koje se mogu delegirati načelniku odjela.

136 Trećim dijelom svojeg drugog žalbenog razloga žalitelji ističu da je Opći sud u točkama 110. do 114. pobijane presude počinio pogrešku u ocjeni obrazloženja spornih odluka.

137 Tim se odlukama samo neizravno upućuje na obrazloženje iz mišljenja pravne službe. Međutim, to mišljenje nije navedeno u spornim odlukama niti im je priloženo. To mišljenje također nije priloženo obavijesti uz obračunske isprave o mirovini za veljaču 2019. koje su upućene žaliteljima. Ono je u njoj samo spomenuto, u obliku jednostavnog navoda prema kojem je pravna služba Parlamenta potvrdila automatsku primjenjivost Odluke br. 14/2018.

138 Usto, Opći sud pogrešno je naveo da se u dopisu koji je načelnik odjela 11. lipnja 2019. uputio L. A. Floriju, tužitelju u predmetu T-465/19, navodi izravna poveznica na internetsku stranicu Parlamenta koja omogućuje uvid u mišljenje pravne službe. Naime, taj je dopis odgovor na očitovanja koja je zainteresirana osoba podnijela nakon dostave obavijesti od 11. travnja 2019. koja se na nju odnosi. Drugi žalitelji stoga nisu primili takvu informaciju i sporne odluke ne upućuju na poveznicu na internetsku stranicu na kojoj je mišljenje pravne službe dostupno javnosti.

139 Činjenica da su žalitelji uspjeli dobiti to mišljenje ne može dovesti do zaključka da su poštovani formalni zahtjevi iz članka 296. UFEU-a.

140 Naposljetku, mišljenje pravne službe sadržavalo je samo vrlo djelomično i sažeto ispitivanje poštovanja pravnih pravila više pravne snage i temeljnih načela prava Unije, što je Opći sud zanemario.

141 Parlament tvrdi da drugi žalbeni razlog treba odbiti kao neosnovan.

2. Ocjena Suda

a) Uvodna razmatranja

142 Prvi dio, koji se temelji na povredi članaka 74. i 75. Provedbenih mjera, odnosi se na tumačenje Internih pravila Parlamenta prema kojem je on dužan primijeniti dinamičan sustav na dotične bivše europske zastupnike. S obzirom na sudsku praksu navedenu u točki 42. ove presude, valja ispitati osnovanost takvog prigovora jer se njime žalitelji pozivaju na nezakonitost koja se može ponoviti u budućnosti.

143 Isto vrijedi i za drugi dio, kojim žalitelji ističu da načelnik odjela nije bio nadležan za donošenje spornih odluka na temelju članka 25. stavka 3. Poslovnika Parlamenta.

144 Trećim dijelom žalitelji u biti tvrde da je Opći sud povrijedio članak 296. UFEU-a. S jedne strane, Opći sud je u točkama 112. i 116. pobijane presude pogrešno presudio da Parlament nije povrijedio svoju obvezu obrazlaganja jer su žalitelji prije podnošenja svoje tužbe imali slobodan pristup mišljenju pravne službe i u potpunosti poznavali njegov sadržaj. S druge strane, Opći sud je zanemario činjenicu da mišljenje pravne službe sadržava samo vrlo djelomično i sažeto ispitivanje poštovanja pravnih pravila više pravne snage i temeljnih načela prava Unije.

145 U tom pogledu valja utvrditi da je taj dio nedopušten.

146 U skladu s člankom 256. stavkom 1. UFEU-a i člankom 58. prvim stavkom Statuta Suda Europske unije, žalba je ograničena na pitanja prava. Opći sud jedini je nadležan za utvrđivanje i ocjenu relevantnih činjenica kao i za ocjenu dokaza. Ocjenjivanje tih činjenica i dokaza dakle nije, osim u slučaju njihova iskrivljavanja, pitanje prava koje je kao takvo podložno nadzoru Suda u okviru žalbe (presuda od 28. rujna 2023., Changmao Biochemical Engineering/Komisija, C-123/21 P, EU:C:2023:708, t. 121. i navedena sudska praksa).

147 Kao prvo, s obzirom na to da žalitelji osporavaju da su prije podnošenja svoje tužbe imali slobodan pristup mišljenju pravne službe i u potpunosti poznavali njegov sadržaj, oni zapravo traže da Sud ponovno ocijeni činjenice i dokaze a da se pritom ne pozivaju na to da ih je Opći sud iskrivio.

148 Kao drugo, što se tiče argumenta žaliteljâ prema kojem je Općі sud zanemario djelomičnu i sažetu narav ispitivanja poštovanja pravnih pravila više pravne snage i temeljnih načela prava Unije sadržanog u mišljenju pravne službe, valja utvrditi da je on nedopušten jer se temelji na nezakonitosti koju je navodno počinio Parlament, a koja nije istaknuta pred Općim sudom i, slijedom toga, o kojoj se nije raspravljalo pred njime.

149 Naime, iz članka 58. Statuta Suda Europske unije proizlazi da se žalbeni razlozi moraju temeljiti na argumentima koji se odnose na postupak pred Općim sudom. Usto, žalbom se, u skladu s člankom 170. stavkom 1. Poslovnika, ne može izmijeniti predmet spora koji se vodio pred Općim sudom. Nadležnost Suda u okviru žalbe ograničena je stoga na ocjenu pravnih utvrđenja u vezi s razlozima i argumentima raspravljenima u prvostupanjskom postupku (presuda od 21. prosinca 2021., Aeris Invest/SRB, C-874/19 P, EU:C:2021:1040, t. 53. i navedena sudska praksa).

150 Točno je da su žalitelji pred Općim sudom, kao što to proizlazi iz točke 99. pobijane presude, prigovorili Parlamentu da nije analizirao u kojoj bi mjeri retroaktivna primjena nepovoljnijeg mirovinskog sustava mogla biti u skladu s pravom Unije. Međutim, taj se argument razlikuje od onog sažetog u točki 140. ove presude, osobito u mjeri u kojoj se ne odnosi na obvezu obrazlaganja, kao što je to Općі sud pravilno presudio u točki 120. pobijane presude.

151 Iz toga slijedi da valja ispitati osnovanost samo prvog i drugog dijela drugog žalbenog razloga.

b) Meritum

152 Što se tiče prvog dijela, valja istaknuti da je člankom 74. Provedbenih mjera predviđeno da, u skladu s prijelaznim odredbama iz glave IV. tih mjera, Pravilnik PEAM prestaje vrijediti na dan stupanja na snagu Statuta zastupnika.

153 Iz tog se teksta ne može zaključiti da bi se na dotične bivše europske zastupnike neosporivo trebala primjenjivati pravila o izračunu mirovina koja su se u trenutku stavljanja izvan snage Pravilnika PEAM primjenjivala na članove parlamenta države članice u kojoj su ti bivši zastupnici izabrani.

154 Kao što to proizlazi iz točaka 81. do 83. ove presude, dinamičan sustav i dalje se primjenjuje na takve zastupnike na temelju članka 75. Provedbenih mjera nakon stupanja na snagu Statuta zastupnika.

155 Suprotno onomu što tvrde žalitelji, to tumačenje članka 75. Provedbenih mjera nije dovedeno u pitanje njihovom uvodnom izjavom 7.

156 U uvodnoj izjavi 7. Provedbenih mjera navodi se, s jedne strane, da „osobe koje imaju određene prednosti prema Pravilniku PEAM [trebaju moći nastaviti] koristiti te prednosti i nakon opoziva tih članaka u skladu s načelom [zaštite] legitimnih očekivanja” i, s druge strane, da bi „također trebalo poduzeti korake kojima bi se jamčilo zadržavanje prava na mirovinu temeljem Pravilnika PEAM prije nego što Statut stupi na snagu”.

157 Iz te uvodne izjave proizlazi da se njome pojašnjava da se davanja dodijeljena na temelju tog propisa i dalje isplaćuju a da se iz toga ne može zaključiti da se taj propis prestaje primjenjivati nakon navedenog datuma.

158 Stoga pojam „stečena prava na mirovinu” u toj uvodnoj izjavi ima isti doseg kao i pojam iz članka 75. stavka 2. Provedbenih mjera, kako je pojašnjen u točki 89. ove presude.

159 Stoga Opći sud nije počinio nikakvu pogrešku koja se tiče prava kada je u točki 126. pobijane presude u biti utvrdio da članak 2. stavak 1. Priloga III. Pravilniku PEAM, kojim se predviđa primjena dinamičnog sustava na dotične bivše europske zastupnike, nije stavljen izvan snage i ostaje primjenjiv nakon stupanja na snagu Statuta zastupnika u slučaju žaliteljâ.

160 Iz toga slijedi da prvi dio treba odbiti kao neosnovan.

161 Kad je riječ o drugom dijelu, valja istaknuti da je Opći sud u točki 90. pobijane presude utvrdio da je načelnik odjela imenovan dužnosnikom za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja za proračunsku liniju 1030, koja se odnosi na starosne mirovine iz Priloga III. Pravilniku PEAM, Odlukom FINS/2019-01 glavnog direktora za financije Parlamenta od 23. studenoga 2018. i da se u toj odluci izričito navodi da je načelnik odjela ovlašten, među ostalim, provoditi preuzimanje pravnih obveza i proračunskih obveza, utvrđivanje rashoda i odobravanje plaćanja kao i sastavljanje procjena potraživanja, utvrđivanje prava čiji je povrat potrebno osigurati i izdavanje naloga za povrat.

162 U točki 91. pobijane presude Opći sud je, među ostalim, istaknuo da načelnik odjela nije izmijenio pravila utvrđena Provedbenim mjerama i Pravilnikom PEAM, koja je donijelo Predsjedništvo Parlamenta, nego ih je samo proveo.

163 U tim je okolnostima Opći sud u točki 92. pobijane presude presudio da je načelnik odjela bio nadležan za donošenje spornih odluka.

164 Budući da Odluka FINS/2019-01 glavnog direktora za financije Parlamenta od 23. studenoga 2018. ovlašćuje načelnika odjela da provodi, među ostalim, preuzimanje pravnih obveza i proračunskih obveza, utvrđivanje rashoda i odobravanje plaćanja kao i sastavljanje procjena potraživanja, utvrđivanje prava čiji je povrat potrebno osigurati i izdavanje naloga za povrat, ona je sastavljena dovoljno široko da obuhvati situacije na koje se pozivaju žalitelji, odnosno nove, složene i nepredviđene situacije u delegiranim područjima.

165 Osim toga, žalitelji ne tvrde da ta odluka sadržava rezervu koja se odnosi na nadležnost za primjenu primarnog prava Unije i, među ostalim, odredbi Povelje, u okviru donošenja odluka koje ulaze u ta područja.

166 Osim toga, članak 25. stavak 3. Poslovnika Parlamenta, suprotno onomu što tvrde žalitelji, ne sadržava nikakvu rezervu vezanu uz nadležnost u tom području u korist Predsjedništva Parlamenta. Naime, u skladu s tom odredbom, „Predsjedništvo donosi financijske, organizacijske i administrativne odluke o pitanjima koja se tiču zastupnika na prijedlog glavnog tajnika te institucije ili kluba zastupnika”. Navodna razlika između izvanrednih upravnih akata, čije je donošenje rezervirano za Predsjedništvo Parlamenta, i redovnih upravnih akata, koji su delegirani načelniku odjela, ne može se izvesti ni iz navedene odredbe.

167 Stoga drugi dio valja odbiti kao neosnovan.

168 Iz toga slijedi da drugi žalbeni razlog treba odbaciti kao djelomično nedopušten i odbiti kao djelomično neosnovan.

D. Treći žalbeni razlog

1. Argumentacija stranaka

169 Treći žalbeni razlog usmjeren je protiv točke 70. pobijane presude, kojom je Opći sud tužbu koju je podnijela I. Panusa u predmetu T-453/19 proglasio nedopuštenom jer obaviješću načelnika odjela od 11. travnja 2019. koja se na nju odnosi nije smanjen iznos njezine mirovine za nadživjele osobe.

170 Taj zaključak sadržava pogrešku koja se tiče prava jer se, u biti, mirovina za nadživjele osobe na koju ima pravo I. Panusa izračunava na temelju odredbi Priloga III. Pravilniku PEAM, dok je određivanje takve mirovine obuhvaćeno odredbama Priloga I. tom propisu, što bi trebalo dovesti do toga da ima pravo na viši iznos mirovine.

171 Parlament ističe da treći žalbeni razlog treba odbaciti kao nedopušten i, podredno, odbiti kao neosnovan.

2. Ocjena Suda

172 Valja utvrditi da obrazloženje pobijane presude na koje se odnosi treći žalbeni razlog ne čini nužnu potporu jednoj od ocjena Općeg suda iz točke 47. ove presude.

173 Stoga ne treba ispitati taj žalbeni razlog.

174 Budući da su svi žalbeni razlozi koje su žalitelji istaknuli u prilog svojoj žalbi odbijeni, žalbu valja odbiti u cijelosti.

VI. Troškovi

175 Na temelju članka 184. stavka 2. Poslovnika Suda, kad žalba nije osnovana, Sud odlučuje o troškovima. U skladu s člankom 138. stavkom 1. tog Poslovnika, koji se na temelju njegova članka 184. stavka 1. primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.

176 Budući da je Parlament postavio zahtjev da se žaliteljima naloži snošenje troškova i da oni nisu uspjeli u postupku, valja im naložiti da snose, osim vlastitih, i troškove Parlamenta.

Slijedom navedenog, Sud (četvrto vijeće) proglašava i presuđuje:

1. Žalba se odbija.

2. Nalaže se da sljedeće osobe snose, osim vlastitih, i troškove Europskog parlamenta: Maria Teresa Coppo Gavazzi, Cristiana Muscardini, Luigi Vinci, Agostino Mantovani, Anna Catasta, Vanda Novati, Francesco Enrico Speroni, Maria Di Meo, Giuseppe Di Lello Finuoli, Raffaele Lombardo, Olivier Dupuis, Leda Frittelli, Livio Filippi, Vincenzo Viola, Antonio Mussa, Mauro Nobilia, Clara di Prinzio, u svojstvu nasljednice Sergia Camilla Segrea, Stefano De Luca, Riccardo Ventre, Mirella Musoni, Francesco Iacono, Vito Bonsignore, Claudio Azzolini, Vincenzo Aita, Mario Mantovani, Vincenzo Mattina,

Romano Maria La Russa, Giorgio Carollo, Fiammetta Cucurnia, u svojstvu nasljednice Giulietta Chiese, Roberto Costanzo, Giorgio Gallenzi, u svojstvu nasljednika Giulija Cesarea Gallenzija, Vitaliano Gemelli, Pasqualina Napoletano i Ida Panusa.

Potpisi